

mérnök újság

A MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA LAPJA

XXVII. évfolyam, 11. szám, 2020. november - Ár: 680 Ft

Fókuszban az épületgépészet

MÚLTBÓL
A JELENBE

FÜGGŐLEGES
CAMPUSOK

MEGALKUVÁS
NÉLKÜL

NAGYKORÚ LETT
A MÚZEUM

EGYETEMES

„Felvenni a versenyszféra fordulatszámát”

Duális képzés a versenyképességért

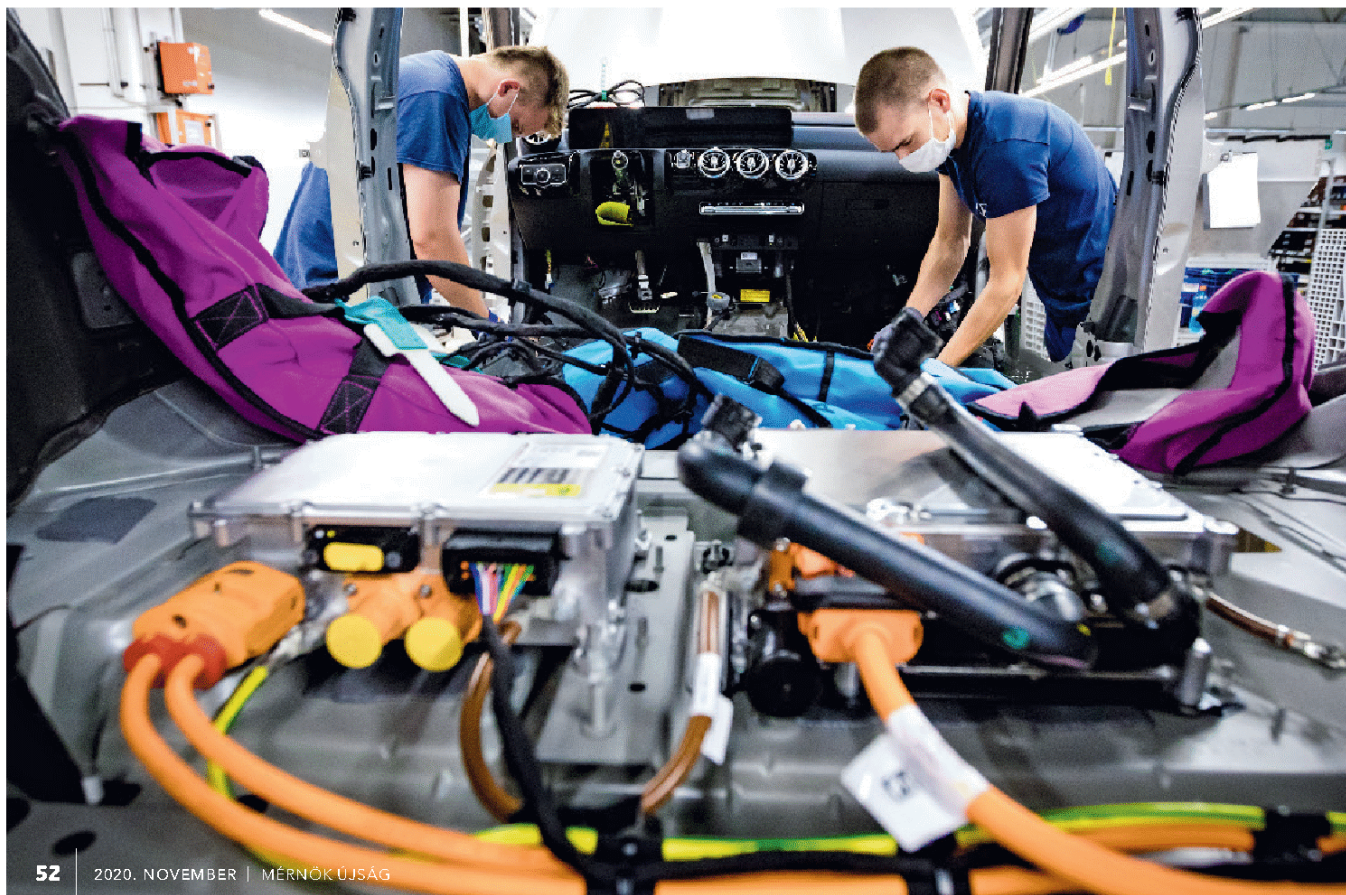
A hazai ipar szereplői – legerőteljesebben a járműipari vállalatok – igénylik a gyakorlatorientált képzésből kikerülő szakembereket, miközben a felsőoktatást szívesen hasonlítják olyan tengerjáró hajóhoz, amely komoly teljesítményt nyújt, de nehezen vált irányt, azaz lassan reagál az igények változására. Ráadásul a hazai felsőoktatásban kifejezetten alacsony az ipari gyakorlattal rendelkező oktatók száma, továbbra is elsősorban elméletorientált képzés folyik – hangzik el gyakran a panasz. A duális képzés lenne a megoldás az igények összehangolására, illetve az ország versenyképességének növelésére? **Dr. Rudnay János**, a Duális Képzési Tanács elnöke és **Szigeti Ádám**, a szervezet főtitkára szerint az eddigi hazai tapasztalatok egyértelműen pozitívak.

Rozsnay Gábor

– **Mi a duális képzés lényege?**

Dr. Rudnay János: Olyan alternatív oktatási forma, amely mind a hallgatók, mind a vállalatok számára attraktív, hiszen rugalmas, rövid időn belül képes reagálni a munkaerőpiaci követelményekre. A hallgatói motivációt rövid távon növeli a szakmai gyakorlati tapasztalat megszerzésének lehetősége, a gyorsabb munkakezdés a rövidebb, de intenzívebb képzés miatt, és a modern technológiák megismerése. Hosszú távon pedig lényegesen jobb elhe-

lyezkedési lehetőséget kínál. A cégek olyan szakembereket nevelnek, akik a diploma után azonnal képesek felvenni a verseny-szféra fordulatszámát.

– **A duális képzés hazai megteremtésekor elsősorban a német, kisebb részben az osztrák, illetve holland tapasztalatokat vették alapul. Mennyire sikerült adaptálni a pozitívumokat, és kiküszöbölni a negatívumokat?**

Szigeti Ádám: Valóban építettünk például a baden-württembergi duális képzésre, de – remélem, nem hangzik szerénytelenségnek – nekünk sikerült egy jobb modellt kidolgozni. A Daimler-Benz az első kezdeményezők között volt, az ő közreműködésük is nagyban hozzájárult, hogy 1974-ben megalapították a Berufsakademie Baden-Württemberg (BA) egyetemet, kifejezetten olyan alternatív oktatási forma létrehozásának céljával, amely mind a hallgatók, mind a vállalatok számára vonzó. Fontos szempont, hogy csökkenjen a felsőoktatási intézményben eltöltött idő – növekvő munkamennyiség mellett! –, és létrejöjjön a munkaadók kívánságának megfelelően rugalmas képzési forma, amely rövid időn belül képes reagálni a munkaerőpiaci követelményekre. A gyakorlati félévek során az ipari partner biztosítja a képzéshez szükséges legmagasabb szintű feltételeket. A hallgatók az adott szakterület aktuális ismereteinek megfelelő képzésben részesülnek, azaz az oktatásban a terület kiemelkedő szakemberei is részt vesznek. A duális képzés alapelve világos: a vállalatok és a felsőoktatási intézmények tudásának egyesítése a hatékonyabb és magasabb szintű képzés érdekében, illetve a folyamatosan emelkedő felsőoktatási költségek megosztása az állam és a vállalatok között, ilyen módon a képzés társadalmi megtérülése lényegesen gyorsabb a hagyományosnál.

RJ: Magyarországgal ellentétben Németországban az oktatás tartományi hatáskör, vagyis a 16 tartomány önállóan dönthet a témában, és ezek a szabályozások csak részben fedik egymást. Ezért van az, hogy a Stuttgartban szerzett duális diploma Berlinben már nem érvényes. Németországban most dolgoznak azon, ami nálunk már létezik és működik: hogy az egész országban ugyanazok a minősítési követelmények legyenek érvényesek. Nálunk az Oktatási Hivatal adja ki azt a jegyzéket,

Dr. Rudnay János

A mai nehéz gazdasági helyzetben csak akkor tudjuk megőrizni, illetve növelni a versenyképességünket, ha a tudásra építünk. ”

amely az oklevelet duálissá teszi. Emellett nekünk a kezdetektől alapelvünk, hogy a nagy cégek mellett a kis- és közepes vállalatokat is be akarjuk vonni a duális képzés rendszerébe. Bárki részt vehet a munkában, aki megfelel az általunk kidolgozott magas minőségi elemekből álló követelményrendszernek, de ezt nem elég deklarálni, folyamatosan ellenőrizzük is.

– **Mit jelent a minőségbiztosítás a gyakorlatban?**

SzÁ: A minőségbiztosítás alapvetően két fázisra osztható. Egyrészt a képzés megkezdése előtt a vállalat önértékelést végez, és az oktatási hivatal előminősíti a vállalatokat. Az úgynevezett hallgatói kvóta a vállalathoz az adott szakra felvehető maximális duális hallgatói létszámot jelenti. Ezt követően a képzés közben látogató bizottságok ellenőrzik a képzés minőségét. Egy-egy ilyen bizottságban a kamarák által delegált vállalati szakemberek, az adott képzési területhez kapcsolódó felsőoktatási szakemberek és az Oktatási Hivatal munkatársai vesznek részt.

– **A felsőoktatás, a munkaadók, illetve az államigazgatás eltérő belső logika szerint dolgoznak. Ebben az esetben közös a cél, de feltételezem, hogy az elvárások összehangolása nem könnyű feladat. Hogyan néz ez ki a gyakorlatban?**

RJ: A Duális Képzési Tanácsnak éppen ez a dolga, és ez okból nagyon fontos, hogy kik delegálnak tagokat. Az elnökség feladata, hogy a különböző érdekeket közös platformra hozza. Büszkék vagyunk arra, hogy hosszú viták után eddig mindig sikerült a cél irányába továbblépni.

– **Miként határoznák meg ezt a célt?**

RJ: Magyarország versenyképességének növelése. A mai nehéz, jelen pillanatban még a koronavírusról is sújtott gazdasági helyzetben csak akkor tudjuk megőrizni, illetve növelni a versenyképességünket, ha a tudásra építünk. Ehhez mindenkinek áldozatokat kell hoznia: a diákoknak (már középiskolás korban!), az egyetemeknek és a kormánynak is. Magyarország csak akkor lesz sikeres, ha a gazdasága versenyképes. A cégek pedig csak akkor lehetnek eredményesek, ha van elég magasan képzett szakember. Az egyetemek akkor tudnak ilyeneket kinevelni, ha figyelnek az iparra, a változó igényekre. Hiszem, hogy megéri az erőfeszítés, együtt többet tehetünk a sikerért. Mi a tanács részéről a közös hang megtalálásában tudunk segítséget nyújtani. Egyre több külföldi kormány érdeklődik a duális képzés hazai tapasztalatairól – ezt jelzi, hogy jó irányba haladunk.

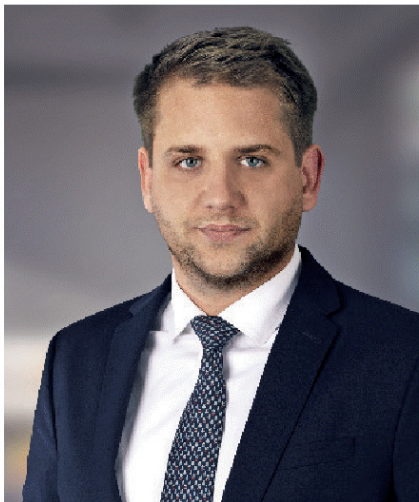
SzÁ: A duális képzés nem csodaszer, és nem való mindenkinek, illetve nem kizárólagos módja annak, hogy például egy egyetem együttműködjön egy munkaadóval. Ez egy lehetőség. De mindenkire, aki belekerül, ugyanazok a szabályok vonatkoznak. Jelenleg 1209 akkreditált vállalatunk van, és ez nemcsak azt jelenti, hogy diákokat fogadnak, hanem azt is, hogy aktív párbeszédet folytatnak egymással, például javaslatokat adnak egymásnak arra vonatkozóan, mi legyen benne az egyetemi tananyagban. Elindult a párbeszéd az ipar és a felsőoktatás között. Az egyik cégünk duális képzéssel kezdte az együttműködést a Kecskeméti Egyetemmel, ma már közös k+f projektjük van. Megemlítenék még egy praktikus szempontot: a vállalatok által – a jól megalapozott szakmai tudás mellett – megkövetelt ún. soft skilllek megszer-

EGYETEMES

zése (vezetési képesség, együttműködési készség, vállalati kultúra stb. elsajátítása) is könnyebb a duális képzés keretei között.

– Örülök, hogy éppen Kecskemétet említették. Győr is nagyon jó pozícióban van, amikor olyan vállalatokat kell keresni, amelyek partnerek lehetnek a képzésben. De mit tehet például a Szegedi Egyetem, ahol jóval kevesebb a számottevő nagyvállalat?

RJ: Nyilván ott lesz duális hallgató, ahol munkaadó is van. Harminc évvel ezelőtt, amikor megjelentek az első külföldi beruházók, ott telepedtek le, ahol már akkor is volt autópálya, és ez a mai napig rányomja bélyegét a hazai ipar területi eloszlására. Pécsi kötődésű vagyok, és kifejezetten fájdalmas megélni, hogy Pécsen például relatíve kevés a beruházó. Ez rávilágít az előttünk álló két nagy feladatra. Az egyik, hogy az egész országban szeretnénk jelen lenni, ugyanis jelenleg egyetlen a partnercégek eloszlása. A másik pedig az, hogy a kis- és közepes vállalatokat nagyobb mértékben vonjuk be a duális képzésbe. Az ok nyilvánvaló: nincs erőforrásuk arra,

Szigeti Ádám

Nincs röghöz kötés, nincs semmiféle kényszer, miszerint a fiatal szakembernek ott kell elkezdenie a karrierjét, ahol tanult. ”

hogy részt vegyenek a programban, de a helyzet nem reménytelen, elég jó kezdeményezések vannak arra vonatkozóan, hogy a nagy cégek a kis- és közepes vállalatoknak képeznek ki szakembereket. Az eredeti kérdésre válaszolva: országosan 2000 diákunk van, Szegeden 57. A mesterszakos hallgatók száma 222, akiknek a képzésére külön minősítési rendszert alkottunk.

SzÁ: Még egy jó példa: a Miskolci Egyetemnek az ország 15 öntödével van szerződése. A diákok a szorgalmi időszakban Miskolcon tanulnak, az ottani kollégiumban laknak, hogy aztán a gyakorlati időt az ország különböző pontjain töltsék.

– Van arra vonatkozó statisztikájuk, hogy a duális képzés résztvevőinek hány százaléka szerződik ahhoz a munkaadóhoz, amelynél a képzést kapta?

SzÁ: A cégek úgy választják ki a diákokat 18 évesen, hogy majd náluk fognak dolgozni. A tapasztalatunk az, hogy 99%-ban ez így is történik, és ami nagyon fontos: mindenféle kényszer nélkül.

– A cégektől elvárják, hogy időt, pénzt és energiát fordítsanak a képzésre, de a diákoknak nem kell kötelezettséget vállalniuk?

SzÁ: Nincs röghöz kötés, nincs semmiféle kényszer, miszerint a fiatal szakembernek ott kell elkezdenie a karrierjét, ahol tanult. A diákok örömmel működnek együtt: 18 éves koruktól kezdve fizetést kapnak, miközben versenyképes tudás birtokába kerülnek. Ez nem kényszer, hanem sokkal inkább lehetőség, és egyben a szociális biztonság záloga. Személyesen is ismerek olyan hallgatókat, akik a duális képzésnek köszönhetően tudták egyáltalán finanszírozni a tanulmányaikat. A nemzetközi és a hazai tapasztalat egyaránt azt mutatja, hogy a duális képzésben részt vevő hallgatók körében kisebb a lemorzsolódás aránya.

– Mely szektorokat képviselik a cégek?

SzÁ: 200 agrár-, 400 gazdaságtudományi, 400 mérnöki és 200 informatikai partnercégünk van, de a legtöbb vállalat nem csak a „saját” területére vesz fel diákokat: a Siemens éppúgy keres programozót, mint kommunikációs hallgatót. A nagyvállalatokra jellemző, hogy több egyetemmel, illetve több szakkal is van szerződésük.

30 óra alatt...

„Mercedes-Benz Made in Kecskemét” néven a kecskeméti autógyár felépítését és működését, valamint az autógyártás területén alkalmazott legújabb technológiákat megismertető tantárgyat indított a Mercedes-gyár és a kecskeméti Neumann János Egyetem. A kurzus során a gyár munkatársai bemutatják majd a hallgatóknak, hogy nagyjából 30 óra alatt hogyan lesz egy acéllemeztekerescsből egy négy keréken guruló autó, és hogyan gördülhet le kétpercenként a gyártósorról egy Mercedes. A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. 2009-ben hozta meg stratégiai döntését a duális szakképzés bevezetéséről, ezért együttműködve Kecskemét önkormányzatával, az akkori Kecskeméti Főiskola Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Karával és helyi szakiskolákkal, Magyarországon elsőként vezette be a német mintájú duális szakképzést és főiskolai oktatást. A gyárban 2011-óta működik a duális képzés, amely az elméleti tudást professzionális gyakorlati ismeretekkel teszi teljessé. Két évvel ezelőtt megnyitott a Mercedes-Benz Academy Kecskemét is a gyár területén. Az oktatási központ szakközépiskolás diákoknak, főiskolai és egyetemi hallgatóknak, jelenlegi és leendő Mercedes-Benz dolgozóknak biztosít helyet a gyakorlatorientált képzésre. A most indult, szabadon választható kurzust a kecskeméti Mercedes-gyár és a kecskeméti Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Kar Anyagtechnológia Tanszéke közösen indította.

– A Duális Képzési Tanácsba a Magyar Mérnöki Kamara is delegált tagot, dr. Szekeres Tamás személyében. Miben látják az MMK szerepét a továbbiakban?

RJ: Számítunk arra a tapasztalatra, amelyet a kamara megoszt velünk, és úgy látom, hogy ők is kíváncsian hallgatják a mi észrevételeinket a rendszeres eszmecsereink alkalmával. A kamarának és nekünk is nagyon fontos célkitűzésünk, hogy mindig naprakészek legyünk. Tudnunk kell, mi a piac igénye, és mit várnak el az egyetemek a folyamatosan változó környezetben. Szerintem kifejezetten sokat tudunk egymásnak nyújtani.